

Kimerültek munkaerő-tartalékaink

A hatékonyság növelésével összefüggő ideai munkaerő-és bérpolitikák feladatokról, a szociálpolitikai célkitűzésekről, valamint a szakképzésről és a továbbképzésről tájékoztatta szerdán az újságírókat Karakas László munkaügyi miniszter.

Hangsúlyozta: könnyen mozgósítható munkaerő-tartalékaink kimerültek, s a társadalom munkaidőalapja a jövőben a jelenleginél kisebb lesz. Ez a helyzet megköveteli, hogy a vállalatok a legkörülményesebben gazdálkodjanak a legfőbb termelőerővel, az emberi munkával, szorgalmazzák a termelési szerkezet további korszerűsítését, a műszaki-tudományos fejlődés eredményeinek

gyorsabb, célratörőbb hasznosítását.

— Megfelelő ágazati munkaerő-struktúra kialakítására van szükség — mondotta. — Számolunk a gazdaságtalan termelés felszámolására nyomán felszabaduló, illetve felhasználható munkaerőnek a gazdaságosan működő üzemekbe és általában a létszámbővítéssel küzdő más, a népgazdaság szempontjából kiemelten fontos területekre történő átcsoportosításával. Ismertette a még nem dolgozó nők munkába állításának, valamint a továbbdolgozásra ösztönző nyugdíjpótlék keretében történő foglalkoztatásnak népgazdasági jelentőségét.

Elmondotta: az idén nem lesznek központi bérintézkedések. A rendelkezésre álló bérpreferencia-keret jelentős részét is az ösztönzés fozására használják.

A minisztériumban — az V. ötéves tervidőszakra vonatkozóan — dolgoznak az úgynevezett komplex bérpolitikai eszközrendszer kialakításán. Ennek célja a bér-és kereseti aránytalanságok megszüntetése.

A továbbiakban ismertette az erre az évre tervezett szociálpolitikai, ezen belül a nyugdíjak tervezett rendezésével kapcsolatos intézkedéseket.

Felhívta a figyelmet: a jól kidolgozott központi intézkedések alkalmasak arra, hogy jobb feltételeket teremtsenek a vállalati gazdálkodáshoz. (MTI)

HAZAI PIAC - VILÁGPIAC

„A legutóbbi egy-két évben, főképpen a nemzetközi tőkés monopóliumok mesterkedései következtében, kiéleződött a nyersanyag-és energiaprobléma, nagyarányú árváltozások következtek be a világpiacokon. Szocialista tervgazdaságunk bizonyos mértékig kivédte ennek hatását, de nem függetlenítheti magát a világgazdaságban lejátszódó folyamatoktól.” (Az MSZMP KB irányelveiből a párt XI. kongresszusára.)

Gyakran hallani manapság többféle megjegyzést az árákról, az energia- és olajválságról, s általában azokról a gazdasági világgazdaságokról, amelyeknek híre és hatása eljut hozzánk is. Közismert tény, hogy a legutóbbi izraeli-arab háború kapcsán az olajtermelő arab országok embargót hirdettek a kivételre, és meglepetésszerűen felemelték az olajárakat. Aki járatos a közgazdasági kérdésekben és nagyjából ismeri az ártermelés és a piac törvényeit, törvényszerűségeit, azt is belátja, hogy az olajválságon elsősorban a nagy tőkés monopóliumok kerestek a leg- többet. Az amerikai olajtársaságok „kezen megy keresztül” az export-import kereskedelemnek jelentős része, így az ár-emeléseket könnyűszerrel átháríthaták a felhasználókra, a fogyasztókra, Európa jobban megszervezte az arab olajválságot, mint az amerikai gazdaság.

A szocialista országokat, azok gazdasági életét nem kólinthatta úgy fejbe a világgazdaságban bekövetkezett probléma, mert tervgazdálkodás határozza meg a fejlődést, s mások a tulajdon formái és viszonyai. A mi előrehaladásunknak alapvető feltétele a szocialista nemzetközi gazdasági összefogásban rejlik. Ahogy az irányelvekben is fogalmaznak: „A Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának keretében segítjük a szocialista integráció kibontakozását, a komplex program valóra váltását. Főként a termelési együttműködést és kooperációt, valamint a szakosodást és a tudományos-műszaki együttműködést szélesítjük mindemelket a Szovjetunióval és a KGST többi tagállamával. A szocialista országok közös érdekeinek és nemzeti érdekeinek megfelelően, részt veszünk nyers-és alapanyagok együttes kitermelésében, közös gazdasági szervezetek, vállalatok létesítésében.” Ezért sem zülhálhat a szocialista piac a tőkés világban végbemenő gazdasági válság, s rohamos ár-emelkedés. Nem zülhálhat, de kérdés, érezhető-e a hatás nálunk? Igen, érezhető, s ezt kár volna kódosítani, letagadni, mert mi nem élünk hermetikusan elzárva a világban, s nem is élhetünk a fejlődés jelenlegi stádiumában.

Különösen az olyan kis ország, mint mi vagyunk — ahol az ipari nyersanyagok igen szűkösön állnak rendelkezésünkre, s piaci kapacitásunk a fejlett ipari bázisnak, a rentábilisan gyártható szériáknak csak kis mennyiségét képes befogadni — nem zárkozhat el a nemzetközi, a világgazdaság vérkeringésétől. Egyetlen példa, számadat elegendő ennek a belátásához: nemzeti jövedelmünknek körülbelül negyven százaléka a nemzetközi piacokon realizálódik. Külkapcsolatainkban a szocialista piac a perdöntő; az arányok így alakulnak: külkereskedelmünknek 70—71 százaléka a szocialista országokkal, míg 29—30 százaléka a tőkés és a fejlődő országokkal érvényesül. Az ipari nyersanyagok zömét a Szovjetunióból importáljuk. Jól jellemzi ezt az olaj. A hazai szükségletnek csak kis mennyiségét termeljük meg magunk, háromszor annyit vásárolunk a Szovjetunióból, de jelentős az a mennyiség is, amelyet a közel-keleti országokból hozunk be, s más szénhidrogén-féleséget tőkés piacról, de ugyancsak jelentős az az alapanyagokkála, mely szénhidrogénekből készül

és behozatalra szorulunk belőlük: a vegyipar, a textilipar, a műanyagipar, az élelmiszeripar, és sorolhatnánk tovább az alapanyagok behozatalának tételeit. Az igaz, hogy a belső piacra gyakorolt kedvezőtlen hatást meg lehet fogni, ahogyan mondani szokták, csak a határig jön a felfuvalkodott ár, s amikor átlépte határunkat, olyan injekciót használunk, amely lecsendesíti. Ez az állami dotáció, az árkiegészítés. Csak az állam kasszája sem feneketlen bugyor, amelyből bármennyit elvehetünk, újra feltöltődik. Ilyen dolog legfeljebb a mesében létezik, de nem a gazdasági életben. Egy bizonyos mértékig védettek lehetünk, de azon felül már nem egészen. Természetesen figyelembe kell venni — amint azt az előbbi adatok is jelzik —, hogy a szocialista piacon államközi szerződések és rögzített árak dominálnak. Mert az olajnál maradvány, ily kép tárul elénk: 2 millió tonna olajat termelünk idehaza, 6 millió tonnát vásárolunk a Szovjetuniótól, 1 millió tonnát a közel-keleti országokból, illetve ezenkívül még 400 ezer tonna kőolajterméket. Az arányokból tehát az is kitűnik, miért nem zavarhatta meg gazdasági életünket a tőkés gazdaságok válságának az első lépéseként megjelenő olajválság.

Az olaj csak egyik részlete a gazdasági világgazdaságoknak, de hatása már szerteágazóbb. Az iparágak a nyugati piacon állandóan emelkedő tarifáért kapják nyersanyagait, de a késztermékek eladásakor már nem egyenlítődnék ki a cserearányok, hiszen az itthoni árpolitika és a szocialista piac előre meghatározott és rögzített cserearányozói „nem hozzák be” a magasabb alapanyagköltséget. Ekkor válik szükségessé a központi beavatkozás ár-kérdésekben, amelynek első lépése a termelői árak szakaszos felemelése. A húr azonban így sem feszíthető sokáig, s ha nem mindennapi létfenntartási szükségleteket kielégítő árukról van szó, akkor a fogyasztói árak is kénytelenek utánalépni a termelői árváltozásoknak.

Az ellensúlyozás kétféle úton érvényesülhet: a termelés hatékonyságának a javításával és a külgazdasági kapcsolatok ésszerűsítésével. Többet érdemes eladni a tőkés piacon, hogy egyensúlyozni lehessen a cserearányokat ért károsodásokat, s lehetőleg a szocialista piacról beszerezni azokat a berendezéseket, amelyek megfelelnek a mi technikai, technológiai színvonalunknak.

A szegedi és a környékbeli iparvállalatok exporttevékenysége viszonylag jól alakult az elmúlt esztendőben is, hiszen a növekedés üteme meghaladta a termelés emelkedésének ütemét, mivel 13 százalékkal többet adtak el külföldön, mint a megelőző esztendőben. Érdemes megemlíteni például a szegedi kábelgyárat, ahol a rézsodronyok kiszállítása következtében három és félszeresére nőtt az export, vagy a vásárhelyi mérleggyárat, a baromfifeldolgozó szentesi gyárat, az Alföldi Porcelángyárat, ahol 30, 40, 50 százalékkal többet exportáltak tavaly, mint tavalyelőtt. Régi szabály, hogy behozni csak a kivétel ellenében lehet, s ha drágábban adnak nyersanyagot, akkor drágábban kell eladni a készterméket, különben becsukhatjuk a boltot. S befejezésül is hadd idézzük a kongresszusi irányelvek egy mondatát: „...ez megköveteli a termelési szerkezet további átgondolt korszerűsítését, a műszaki-tudományi haladás gyorsítását, új technológiák bevezetését, a jövedelmezőség javítását, a belső és külső erőforrások jobb felhasználását”. Nem egyszerű és könnyű dolgok ezek, de előrehaladásunk érdekében neki kell gyürkőznünk a megvalósításnak. S ne feledjük, a hazai piac nem elzárt tér. Hanem egyben világpiac is, mert része a világgazdaságnak.

Gazdagh István

Csak gazdaságosan

A KSZV intézkedései — Értesítik az érdekelteket

Az ország valamennyi kenderipari üzemének termelését irányító KSZV, az iparág egyik legnagyobb európai vállalata. Több mint 2000 hazai és külföldi cégnek szállítja a különféle ipari és mezőgazdasági rendeltetésű szöveteket, hálókat, köteleket. Ezeknek a cikkeknek a száma körülbelül 350, s túlnyomórészt minden igényt kielégítő, korszerű termék. Gyártásuk hasznos a vállalatnak ugyanúgy, mint a felhasználóknak. A kis hányad azonban elavult berendezéseken, gazdaságtalanul gyártható, veszteséges termékek, ezek rontják a vállalat állóeszköz-kihasználságát, terhelik a nyereségét.

A vállalat műszaki, közgazdasági szakemberei pontosan meghatározták ezeknek a cikkeknek a „rangsorát”, elsősorban a jövedelmezőség ismérveit alapján, meglehetősen bonyolult számításokkal. Erről a ranglistáról azután a sor végén állókat fokozatosan leszorítják, vagyis megszüntetik a gyártásukat. Kiszámították, hogy az ilyen gyártmányok annyi munkaerőt és eszközt kötnek le, amennyivel mintegy félmillió négyzetméter korszerű és keresett cikket készíthetnének. Ezért ezek közül az év elejétől mintegy tizenötnek a gyártását folyamatosan abbahagyják.

A saját gazdasági előnyök mellett azonban gondoltak a népgazdasági szempontokra, valamint azoknak a felhasználó vállalatoknak a közvetlen érdekeire, ame-

lyeknek szinte nélkülözhetetlenek a megszűnő gyártmányok. Ezért idejében értesítették őket, illetve megfelelő más termékeket, illetve megoldásokat ajánlottak számukra.

Például az édesiparnak a kekszgyártó gépsorokhoz eddig olyan szállítóhevederanyagot gyártottak, amelyre sehoh másuttal nincs szükség. A viszonylag kis sorozatok miatt azonban a cikk gyártása nem kifizetődő. Ehelyett a szegedi textilesek olyan szövetanyagot ajánlottak, amilyent más iparágaknak is szállítanak nagy tételekben. Ugyanez az édesiparban is felhasználható, a berendezés némi átalakításával. Így a régi, veszteséges cikk megszűnése senkinek sem okoz gondot.

Egy másik megszűnő gyártmány — a filc-és nemzagyártásnál nélkülözhetetlen textilanyag — régi vevő-

je a Lakátextil Vállalat volt. A szegedi vállalat felhívta a céget, hogy gondoskodjék más beszerzési forrásról. Miután ez nem járt eredménnyel, a szegedi cik felajánlották, hogy átadják a számukra gazdaságtalan, ugyanakkor a Lakátextil Vállalatnak nélkülözhetetlen cikket gyártó egész termelőberendezést.

Ugyancsak kedvező megoldásokat, a réginél korszerűbb, jobb termékeket ajánlottak fel a hazai kőolajiparnak, s a cukoriparnak. Ez utóbbi iparágban most próbálják ki a szintetikus tűzőtnevezőből készült szűrőszöveteket, amelyek ha jól beválnak, akkor — további gazdaságtalan cikk megszüntetésével — új terület nyílik a legkorszerűbb, szővés nélküli technológiával készülő gyártmányok felhasználására.

Dobó Balázs

Marad az enyhe idő

Európa-szerte az évszakhoz képest szokatlanul enyhe az idő. A léghőmérséklet tegnap általában 3—8 fok között volt, a Szovjetunió európai területein 7—12 fokkal magasabb az utóbbi tizenhárom év átlagánál. Kedden például plusz 4, Helsinkiben plusz 2,

Oslóban plusz 4, Londonban plusz 9, Párizsban plusz 10, Berlinben plusz 5, Prágában plusz 5, Varsóban plusz 2, Bécsben plusz 5, Belgrádban plusz 4, Bukarestben plusz 3, Rómában plusz 15, Madridban plusz 8, Athénban plusz 11, s Budapesten pedig plusz 3 fokot mértek. A leghidegebb főváros az elmúlt 24 órában Ankara volt.

Tegnap reggel szárazföldünk időjárását továbbra is a nyugat-délnyugati irányból áramló óceáni léghullámok határozták meg, ezek elsősorban a Brit-szigeteken és a Skandináv-félszigeten csöket okoztak. A Szovjetunió európai területeinek északi részén és Finnországban szörványos havazások és hózáporok voltak. Tegnap hazánkban sokfelé ködös volt az idő. A következő 36 órában a hőmérsékletben változás nem lesz: marad az enyhe idő.

Dégen Imre Indiában

Indiába utazott szerdán üzügyi küldöttség élén Dégen Imre államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke, Dzsagszivan Ramnak, az Indiai Köztársaság mezőgazdaság- és öntözésügyi mi-

niszterének meghívására. A OVH elnöke tárgyalásokat folytat a két ország vízgazdálkodási szervei közötti gazdasági és műszaki-tudományos együttműködésről.

A nők helyzete a felsőoktatási intézményekben

Miként érvényesülnek a felsőoktatási intézményekben azok a határozatok, amelyeket a párt, a SZOT és a Pedagógusok Szakszervezete

hozott a nők helyzetének javítására? Ezt vitatták meg legutóbb összevont ülésükön a szakszervezet felsőoktatási tanácsának szakbizottságai.

A beszámoló az tanúsították, hogy a felsőoktatásban dolgozó pedagógusnők eredményesen és jól végzik munkájukat az oktatásban, a nevelésben, ám a tudományos kutatómunkájukat továbbra is hátráltatja a háztartás, a gyermeknevelés sokrétű feladata. A kutatómunka különösen tetemes dőt, elmélyült koncentrációt, folyamatos továbbképzést feltételez, s ez természetesen teljes embert kíván. A ma-

gasabb tudományos fokozat megszerzése hasonlóképpen hosszabb időt igényel. A szakszervezeti szervek éppen ezért szorgalmazták, hogy az állami testületek a nők számára fokozottan gondoskodjanak a tudományos munka feltételeiről. A szegedi József Attila Tudományegyetem oktatóinak táboraiban jelenleg öt nő is aspiráns. Ugyanitt külföldi tanulmányúton 1971-ben még alig vett részt női oktató, azóta azonban már 43 is. Ugyancsak 1971 óta eredményes nyelvvizsgát tettek 46-an, és ötven részvételtes embert kíván. A ma-

Meryénk gyors ütemben iparosodó városában. Szentesen, a lakótelep épül a város északnyugati részén. Eddig mintegy ötszáz család, főleg ifjú házaspár jutott korszerű otthonhoz. Az új negyedet rendszeres autóbusszjárat köti össze Szentes központjával. A további építkezésekkel egyidőleg parkokat, játszótereket alakítanak ki. Képünkön: a Hámmán Kátólól elnevezett új lakótelep szép formájú, két-szintes kis házal.